

Saaristomeren tilaa parantavat konkreettiset toimet vuonna 2025 ja ehdotus toimiksi vuonna 2026

Kaupunginhallitus 09.03.2026 § 72
65/11.03.05/2026

Valmistelija Ympäristöpäällikkö Saija Kajala

Naantalin kaupunki on varannut vuodelle 2025 ja 2026 ympäristönsuojelun kustannuspaikalle 100 000 euroa ostopalveluihin konkreettisiin Saaristomeren pelastustoimiin Naantalin alueella. Määrärahaan on lisätty kh-merkintä, jonka mukaan kaupunginhallitus päättää mihin määräraha käytetään.

Vuoden 2025 toteuma

Vuonna 2025 alkoi Turun Ammattikorkeakoulun vetämä ärviähanke ("Ärviän esiintyminen ja poisto Naantali"-hanke). Ärviän poiston pilottialue sijaitsee Naantalissa Pikku-Nuikon alueella. Tähkä-ärviän poistotyöt aloitettiin vuoden 2025 lokakuun alussa ja ne kestivät noin kolme viikkoa. Alue on kooltaan noin kolme hehtaaria. Niiton suoritti Rantaparturit Oy. Niittolaitteistona käytettiin siipiratasalusta, jonka edessä on 1,25 m levyinen kuljetin, jolla uposkasvit nostetaan vedestä leikkuun yhteydessä. Urakoitsijan arvion mukaan vesikasvillisuutta nousi noin 40 kuutiometriä. Nostettu kasvibiomassa kutistui joulukuuhun mennessä noin 5-6 kuutiometriin. Kasvibiomassa oli alkanut jo selvästi kompostoitumaan. Poistetusta biomassasta 89 prosenttia oli tähkä-ärviää (*Myriophyllum spicatum*) tai kalvasärviää (*Myriophyllum sibiricum*). Joulukuussa biomassa siirrettiin läheiselle pellolle, jonne perustettiin noin 9 m² koeala. Koealalle biomassa levitettiin noin 10 cm paksuudelta, ja sen hajoamista sekä vaikutuksia seurataan vuoden 2026 aikana.

Vuonna 2025 myönnettiin myös avustuksia paikallisyhdistyksille (ympäristö- ja rakennuslautakunta 27.05.2025 § 13). Livonsaaren kyläyhdistyksen ja Turku AMK:n Ruovikonleikkuut Naantalin Livonsaaressa- hankkeen maksuosuutta koskeva lasku vuoden 2024 osalta toimitettiin poikkeuksellisesti vasta vuoden 2025 helmikuussa ja oli siten mukana vuoden 2025 toteumassa.

Luolalanjärven vuonna 2023 toteutetun kosteikon toimivuutta arvioitiin vesinäytetutkimuksin syksyllä 2025. Tulosten perusteella kosteikko näyttäisi pidättävän kiintoainetta ja typpeä, mutta kosteikon toimivuuden tarkastelua tulisi vielä jatkaa. Helmikuussa 2025 otettiin talviajan näytteet järven puolelta.

Vaarjoella toteutettavaa tulvaniittyä varten tehtiin maastomittauksia. Varsinainen kaivutyö siirtyy vuodelle 2026 sääolosuhteista johtuen.

Coastrider-tutkimuksia tehtiin aiemmin kartoittamattomilla alueilla Naantalin länsiosissa.

Vedenalaista luontoa kartoitettiin kaupungin omistamilla vesialueilla Pakinaisten seudulla. Tutkimuksissa havaittiin punaleväkasvustoja ja

uhanalaisuudeltaan silmällä pidettävän (NT) rakkohaurun kasvustoja, sinisimpukkapohjia sekä silmälläpidettäviä (NT) merihapsikka- ja meriajokasesiintymiä. Myös rehevöitymistä indikoivia rihmaleviä, yksittäinen liejutaskurapu sekä muutamia mustatäplätokkoja tuli toteutetulla kahdeksalla sukelluslinjalla vastaan. Tutkimustiedot on siirretty osaksi valtakunnallista VELMU-aineistoa. Tuloksia tullaan hyödyntämään vuonna 2026 Suomen ympäristökeskuksen, Metsähallituksen, Elinvoimakatuksen sekä kuntien kanssa yhteistyönä toteutettavissa PEMMA-työpajoissa. Työpajojen tuloksena määrittyvät Saaristomeren PEMMA-alueet, eli *Paikallisesti ekologisesti merkittävät merialueet*.

Muita vuoden 2025 toteutuneita toimia olivat Mahanpuruja muovista-kampanja 18.–31.8.2025 välisenä aikana, Itämeripäivänä toteutettu yleisölle suunnattu seminaari vedenalaisesta luonnosta ja sen tutkimuksesta, Vaarjoen tulvaniittyalueelle toteutettu maaruovikon niitto, varhaiskasvatuksen ja perusopetuksen Saaristokasvatusohjelmaan liittyvät toimet sisältäen varhaiskasvatuksen ja esiopetuksen henkilöstölle järjestetyn koulutuksen 21.10.2025 kuluja sekä ohjelmatyötä tukevia oppimateriaalihankintoja kouluille ja päiväkodeille. Myös Askaisten- ja Mynälahden valuma-alueyhteistyö-hanke ja Saaristolinnut törmiltä ruovikoihin-hanke käynnistyivät vuonna 2025. Saaristolinnut-hankkeessa hankittiin yhteensä kuusi tervapääskyrivitaloa ja -kerrostaloa, jotka tullaan asentamaan paikoilleen vuoden 2026 aikana suunnitelman mukaisesti Pakinasiin ja Ruokoraumaan.

Poikkeuksena alkuperäiseen suunnitelmaan uutta septitankin tyhjennyspistettä ei saatu perustettua yrityksistä huolimatta. Toimenpide korvattiin tilaamalla lisää hulevesisuodattimia kaupungin hulevesikaivoihin. Hulevesisuodattimet olivat vuonna 2025 positiivista huomiota saanut uutisaihe, ja tutkimustulokset suodattimien toimivuudesta kannustivat osaltaan lisäämään suodattimia kaupungin hulevesiverkostoon. Uusien hulevesisuodattimien toimivuutta tullaan edellisen hankinnan tavoin seuraamaan.

Vuodelle 2025 suunnitellut toimet toteutuivat hyvin, vaikkakin jäivät nettokustannusten osalta alle budjetoidun, ollen yhteensä noin 73500 euroa. Kaikki vuoden 2025 toteutuneet toimet käyvät ilmi esityslistan liitteenä olevasta taulukosta.

Saaristomeritoimenpiteet vuonna 2026

Vuodelle 2026 ehdotettuja toimenpiteitä ovat:

- Luolalanjärven talviajan ja kesäajan seurantatutkimukset kosteikon rakentamisen (maalis 2023) jälkeen
- Avustukset yhdistyksille ja paikallinen valuma-alueyhteistyö konkreettisten Saaristomeritoimien edistämiseksi
- VOIMAKAS-konsortioon osallistuminen (Coastrider)
- Manner-Naantalin pienvesi-inventoinnit. *uusi*
- Saariston linnut törmiltä ruovikoihin-hankkeeseen (2025-2026) osallistuminen
- Järviruo'on niitot
- Itämeripäivä ja/tai Saaristomeriaiheinen seminaari
- Merensuojelualueen perustamiseen tähtäävät toimet *uusi*
- Saaristokasvatusohjelman koulutukset ja luentojen suunnittelu
- Vaarjoen tulvaniityn toteuttaminen
- Nimeämätön hanke. Varaudutaan uusiin yhteistyöhankkeisiin, joista tässä vaiheessa vuotta ei ole vielä tietoa.
- NAPA-KA-hanke. Hankesuunnitelma sisältäen hankkeen rahoitussuunnitelman vuosille 2026 on esityslistan liitteenä. *uusi*

- Mereen uponneen henkilöauton nostaminen *uusi*

Toimenpiteet ovat kaupungin Saaristomeritoimien yleissuunnitelman 2025-2030 mukaisia. Monet toimenpiteistä jatkuvat edellisestä vuodesta. Toimenpiteiden toteutuminen on riippuvainen monesta tekijästä. Tämän takia tulisi varata mahdollisuus suunniteltujen toimenpiteiden muuttamiseen kuluvan vuoden aikana ilman erillistä käsittelyä, kun korvaava toimenpide on Saaristomeritoimien yleissuunnitelmaan sopiva. Toimenpiteet ja niiden kustannusarvio on kuvattu tarkemmin esityslistan liitteenä olevaan taulukkoon.

Saaristomeritoimien toteuma 2025 ja toimenpide-ehdotukset
Saaristomeritoimiksi vuodelle 2026 sekä NAPA-KA -hankesuunnitelma ovat liitteinä .

Liitteet 1-3, KH 9.3.2026

Ympäristöpäällikkö Saija Kajala on läsnä kokouksessa asiantuntijana tämän asian käsittelyn ajan.

Esittelijä	Kaupunginjohtaja
Päätösehdotus	Kaupunginhallitus merkitsee tiedoksi vuoden 2025 toteuman ja hyväksyy ehdotetut Saaristomeri-määrärahan käyttökohteet Saaristomerien tilan parantamiseksi vuodelle 2026 varatun määrärahan puitteissa. Kaupunginhallitus päättää, että Naantalin kaupunki osallistuu NAPA-KA-hankkeeseen vuosina 2026-2028, ehdolla että hanke saa valtiolta myönteisen rahoituspäätöksen vuoden 2026 aikana.
Kokouskäsittely	Merkittiin, että ympäristöpäällikkö Saija Kajala ja tekninen johtaja Reima Ojala olivat läsnä asiantuntijoina tämän asian käsittelyn ajan.
Päätös	Kaupunginjohtajan ehdotus hyväksyttiin.